

TRĂM VỎ KINH KỊCH BẮC KINH KINH ĐIỂN

北京京剧百部经典

剧情简介标准译本（汉越对照）

Bản dịch tiêu chuẩn giới thiệu nội dung (Song ngữ Trung Việt)

京剧传承与发展（国际）研究中心 编著
首都对外文化贸易研究基地

旅游教育出版社

TRĂM VỎ KINH KỊCH BẮC KINH KINH ĐIỂN

北京京剧百部经典

剧情简介标准译本 (汉越对照)

Bản dịch tiêu chuẩn giới thiệu nội dung (Song ngữ Trung Việt)

京剧传承与发展 (国际) 研究中心 编著
首都对外文化贸易研究基地

北京·旅游教育出版社

责任编辑：果凤双

图书在版编目（CIP）数据

北京京剧百部经典剧情简介标准译本：汉越对照 /
京剧传承与发展（国际）研究中心，首都对外文化贸易研
究基地编著. — 北京：旅游教育出版社，2018.10

ISBN 978-7-5637-3840-3

I. ①北… II. ①京… ②首… III. ①京剧—剧本—
作品集—中国—汉语、越南语 IV. ①I232

中国版本图书馆CIP数据核字(2018)第217729号

北京京剧百部经典剧情简介标准译本（汉越对照）

京剧传承与发展（国际）研究中心
首都对外文化贸易研究基地 编著

出版单位	旅游教育出版社
地 址	北京市朝阳区定福庄南里1号
邮 编	100024
发行电话	(010) 65778403 65728372 65767462 (传真)
本社网址	www.tepcb.com
E - mail	tepx@163.com
排版单位	北京虎彩文化传播有限公司
印刷单位	北京虎彩文化传播有限公司
经销单位	新华书店
开 本	787 毫米 × 960 毫米 1/16
印 张	22.625
字 数	199 千字
版 次	2018 年 10 月第 1 版
印 次	2018 年 10 月第 1 次印刷
定 价	69.00 元

（图书如有装订差错请与发行部联系）

编撰单位

Đơn vị biên soạn

京剧传承与发展（国际）研究中心

Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển Kinh kịch

首都对外文化贸易研究基地

Cơ quan nghiên cứu thương mại văn hóa đối ngoại Thủ đô

让经典走出去

中国京剧是中国传统文化中最为宝贵的财富之一，其中经典众多，不可胜数，魅力无穷。如何让作为世界非物质文化遗产的京剧有效传承发展，传播弘扬，在今天自然成为了一个新的命题。具有前瞻性和创新性的《北京京剧百部经典剧情简介标准译本》一书出版，对于让更多人了解京剧、喜欢京剧、走进剧场，将大有裨益。

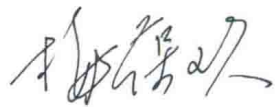
京剧要发展，首先是要传承，要尊重和继承传统。再就是要创新，在谙熟传统的基础上求发展，关键在于找到一个平衡点。梅派的表演也是这样，比如《花木兰》中的“趟马”，《天女散花》中的“长袖舞”，《梁红玉》中的“起霸”等，都是基于传统基础的再创新，成为梅派的特色，流传至今。第三要增强活力和拓展传播途径，就是要“走出去”。当年我的父亲梅兰芳赴美演出，在美国掀起了京剧热，美国的新闻界、评论界对于京剧和梅派表演艺术给予了很高的评价。这不仅是父亲个人的成功，更是京剧在传承和创新中发展的成功，也是对外传播的成功。它的意义不仅在于将美轮美奂的京剧艺术带到世界观众面前，更为重要的是，让中西方文化相遇，让世界通过京剧艺术更加了解中国。

中国京剧中，不止百部经典。此次遴选，结集成书，是众多熟悉传统文化的学者、戏曲专家、通晓国际文化市场的经济学家，以及热爱中国京剧艺术的中外语言学家们合力的结果。选取了一百个具有示范意义的戏曲故事，翻译成外文，翻译时尽量保留中国韵味，表述方式上也更加统一规范。

“京剧传承与发展（国际）研究中心”由北京第二外国语学院国家

文化发展国际战略研究院与北京京剧院共同组建，邀请国家图书馆馆长韩永进先生和我共同担任名誉主任。宗旨是努力打造“北京京剧”的品牌，将国粹京剧概念传播到国际间。其成立在我国京剧界乃至文化界无疑是一件大事。高校与剧院联手，参与文化传承发展的理论研究与实践工作探索，专家学者们扎实地开展相关研究，进行《北京京剧百部经典剧情简介标准译本》的整理、翻译工作，也是学术界与艺术界对京剧进行新的整合、传承与对外传播方式上的一次重要探索。

希望《北京京剧百部经典剧情简介标准译本》能够对京剧艺术的传承发展有所推动，也期待通过“京剧传承与发展（国际）研究中心”这个平台，汇集更多资源，推出更多的成果，将京剧经典传扬开去，带动中国文化的对外传播，最大程度地展现“北京京剧”艺术的魅力。

A handwritten signature in black ink, likely belonging to Han Yongjin, the Vice Chairman of the National Library of China mentioned in the text. The signature is stylized and cursive.

Để kinh điển bước ra thế giới

Kinh kịch Trung Quốc là một trong những tài sản quý báu nhất của văn hóa truyền thống Trung Quốc, với rất nhiều vở kinh điển có sức hấp dẫn to lớn. Làm thế nào để Kinh kịch, với tư cách là di sản văn hóa phi vật thể của thế giới có thể được kế thừa và phát triển một cách hiệu quả, có thể được truyền bá và phát huy, đã trở thành một bài toán mới cho hiện tại. Cuốn “Bản dịch tiêu chuẩn giới thiệu nội dung trăm vở Kinh kịch Bắc Kinh kinh điển” mang tính định hướng và tính sáng tạo được xuất bản đã có tác dụng rất lớn trong việc đề cao nhiều người hiểu Kinh kịch, thích Kinh kịch và đi xem Kinh kịch.

Muốn Kinh kịch phát triển, đầu tiên là phải kế thừa, phải tôn trọng và kế thừa truyền thống. Tiếp đó là phải sáng tạo, phát triển trên cơ sở nắm rõ truyền thống, chủ yếu là phải tìm được điểm cân bằng. Đặc điểm biểu diễn của Mai phái cũng là như thế, ví dụ “Cưỡi ngựa” trong “Hoa Mộc Lan”, “Múa tay áo” trong “Thiên nữ rải hoa”, “Giương tay” trong “Lương Hồng Ngọc”... đều được sáng tạo trên cơ sở của truyền thống, trở thành điểm đặc sắc của Mai phái, lưu truyền đến nay. Thứ ba là phải tăng sức sống và mở rộng các kênh truyền bá, chính là phải “bước ra”. Năm ấy cha tôi là Mai Lan Phương đi Mỹ biểu diễn, khơi dậy cơn sốt Kinh kịch tại Mỹ, giới truyền thông, giới bình luận của Mỹ đều đánh giá rất cao nghệ thuật biểu diễn của Kinh kịch và các điệu múa của phái Mai. Điều này không chỉ là thành công của cá nhân cha tôi, mà còn là thành công của việc phát triển dựa trên kế thừa và sáng tạo của Kinh kịch, cũng là thành công của việc truyền bá ra nước ngoài. Ý nghĩa của nó không

chỉ ở việc đem nghệ thuật Kinh kịch giới thiệu đến người xem trên toàn thế giới, mà quan trọng hơn, nó còn khiến văn hóa Trung Hoa và phương Tây có cơ hội gặp gỡ, để thế giới có thể thông qua nghệ thuật Kinh kịch hiểu hơn về Trung Quốc.

Kinh kịch Trung Quốc không chỉ có trăm vở kinh điển. Việc lựa chọn tập hợp thành sách lần này là kết quả chung của nhiều học giả nghiên cứu văn hóa truyền thống, các chuyên gia hý kịch, các học giả kinh tế hiểu rõ về thị trường văn hóa quốc tế, cùng các nhà ngôn ngữ trong và ngoài nước yêu thích nghệ thuật Kinh kịch Trung Quốc. Họ lựa chọn một trăm câu chuyện hý kịch có ý nghĩa tiêu biểu, rồi dịch thành ngoại văn, khi dịch cố gắng giữ lại các yếu tố Trung Quốc, phương thức diễn đạt cũng thống nhất, quy phạm hơn.

“Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển Kinh kịch” do Viện Nghiên cứu chiến lược quốc tế phát triển văn hóa nhà nước thuộc Học viện Ngoại ngữ số 2 Bắc Kinh và Nhà hát Kinh kịch Bắc Kinh cùng thành lập, mời Giám đốc Thư viện quốc gia Hàn Vĩnh Tiến và tôi cùng đảm nhiệm chức vụ Chủ nhiệm danh dự. Tôn chỉ là nỗ lực xây dựng thương hiệu “Kinh kịch Trung Quốc”, truyền bá khái niệm Kinh Kịch ra thế giới. Sự ra đời của Trung tâm là một việc lớn trong giới Kinh kịch cũng như giới văn hóa của nước ta. Trường đại học và Nhà hát cùng liên kết tham gia vào quá trình nghiên cứu lý luận và tìm tòi trong thực tiễn của việc kế thừa và phát triển văn hóa, các chuyên gia học giả triển khai các công tác có liên quan, việc tiến hành chỉnh lý, phiên dịch cuốn “Bản dịch tiêu chuẩn giới thiệu nội dung trăm vở Kinh kịch Bắc Kinh kinh điển” cũng là một lần tìm tòi quan trọng trong cách thức tiến hành chỉnh lý, kế thừa và truyền bá ra nước ngoài của giới học thuật và giới văn nghệ. Hy vọng cuốn “Bản dịch tiêu chuẩn giới thiệu nội dung trăm

vở Kinh kịch Bắc Kinh kinh điển” có thể thúc đẩy sự kế thừa và phát triển của nghệ thuật Kinh kịch, cũng hy vọng thông qua “Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển”, sẽ hội tụ được nhiều nguồn tài nguyên, giới thiệu thêm được càng nhiều thành quả, để kinh điển Kinh kịch có thể được truyền bá phát huy một cách rộng rãi, kéo theo đó là văn hóa Trung Quốc cũng được giới thiệu ra thế giới, thể hiện được sức hấp dẫn của nghệ thuật “Kinh kịch Bắc Kinh”.

Mai Bảo Cử

国家文化发展国际战略研究院

国家文化发展国际战略研究院（以下简称研究院）成立于2010年12月，是国家文化部文化体制改革工作领导小组办公室与北京第二外国语学院在双方签署的《全方位战略合作协议》框架下，共同建设的学术型研究机构。研究院战略目标是成为国家文化发展的外脑平台、全球文化发展战略的信息智库、国际文化贸易的理论研究高地、国际文化经营管理人才的培养基地。

研究院紧密结合国家文化发展战略进行政府文化管理规制顶层研究；紧密结合“走出去”战略进行文化企业跨国战略研究；紧密结合中华文化对外传播进行文化安全舆情监测研究；紧密结合非物质文化遗产保护进行文化传承与发展研究。研究院在文化贸易领域研究中始终处于前沿地位，积极破解国家文化发展中面临的理论和实践问题，高效圆满完成国家级、省部级等研究项目近二十项，报送中央高层领导及政府决策部门相关建议二十余项，在文化贸易理论与实践创新上做出了重要贡献。高水平、标志性研究成果层出不穷，学术影响力不断扩大。

高端论坛机制化、成果转化常态化、合作研究国际化、产学研用一体化成为研究院可持续发展的运行模式。国家文化发展国际战略研究院伴随中国文化“走出去”而扬帆，在中华文化和谐融入世界多样性文化的进程中，为实现中国特色社会主义文化强国战略目标稳健起航！

Viện nghiên cứu Chiến lược quốc tế phát triển văn hóa quốc gia

Viện nghiên cứu Chiến lược quốc tế phát triển văn hóa quốc gia (dưới đây gọi tắt là Viện nghiên cứu) được thành lập vào tháng 12 năm 2010, là cơ quan nghiên cứu học thuật được xây dựng trong khung của “Thỏa thuận hợp chiến lược toàn diện” được ký kết bởi Văn phòng Tổ lãnh đạo công tác cải cách cơ chế văn hóa thuộc Bộ Văn hóa và Học viện Ngoại ngữ số 2 Bắc Kinh. Mục tiêu chiến lược của Viện nghiên cứu là trở thành nơi phát triển văn hóa của đất nước, là kho thông tin về chiến lược phát triển văn hóa toàn cầu, là nơi nghiên cứu lý luận thương mại văn hóa quốc tế, là nơi bồi dưỡng nguồn nhân lực quản lý kinh doanh văn hóa quốc tế.

Viện nghiên cứu đã kết hợp chặt chẽ giữa chiến lược phát triển văn hóa quốc gia với tiến hành nghiên cứu quy chế quản lý văn hóa của chính phủ, kết hợp chặt chẽ chiến lược “bước ra” với việc tiến hành nghiên cứu chiến lược văn hóa doanh nghiệp xuyên quốc gia; kết hợp chặt chẽ việc truyền bá văn hóa Trung Hoa ra nước ngoài với tiến hành nghiên cứu theo dõi giám sát và dự đoán an toàn văn hóa trên Internet; kết hợp chặt chẽ việc bảo vệ di sản văn hóa phi vật thể với tiến hành nghiên cứu kế thừa và phát triển văn hóa. Viện nghiên cứu luôn đi đầu trong nghiên cứu lĩnh vực thương mại văn hóa, tích cực giải quyết các vấn đề lý luận và thực tiễn có thể gặp phải trong quá trình phát triển văn hóa quốc gia, hoàn thành tốt và có hiệu quả gần mười hai đề tài nghiên cứu cấp tỉnh, bộ và nhà nước, nêu ra hơn hai mươi kiến nghị đến các lãnh đạo

cấp cao ở Trung ương cũng như các bộ ngành của Chính phủ, đóng góp quan trọng trong việc sáng tạo lý luận và thực tiễn thương mại văn hóa. Rất nhiều thành quả nghiên cứu có trình độ cao, mang tính tiêu biểu đã ra đời, không ngừng mở rộng ảnh hưởng về học thuật.

Cơ chế hóa diễn đàn cấp cao, bình thường hóa việc ra thành quả nghiên cứu, quốc tế hóa nghiên cứu hợp tác, nhất thể hóa việc sản xuất, học tập, nghiên cứu khoa học và vận dụng thực tiễn đã trở thành mô hình vận hành trong phát triển bền vững của Viện nghiên cứu. Cùng với việc văn hóa Trung Quốc “bước ra” thế giới, Viện nghiên cứu Chiến lược quốc tế phát triển văn hóa quốc gia cũng sẽ giương buồm ra khơi, hòa vào dòng chảy văn hóa đa dạng của thế giới nói chung và văn hóa Trung Hoa nói riêng, vững bước hướng đến mục tiêu chiến lược trở thành cường quốc văn hóa chủ nghĩa xã hội mang màu sắc Trung Quốc.

北京京剧院

北京京剧院是国内规模最大、艺术底蕴最为深厚的国家重点京剧院团。以“四大名旦”（梅兰芳、尚小云、程砚秋、荀慧生）、“五大头牌”（马连良、谭富英、张君秋、裘盛戎、赵燕侠）为代表的前辈艺术家为剧院留下了极其宝贵的艺术财富，他（她）们的舞台风范、艺术成就、流派风格，成为剧院的鲜明旗帜，渊源界碑。

北京京剧院建院多年来，上演优秀传统剧目几百出，创作新剧目几十出，其中《三打陶三春》《画龙点睛》《宰相刘罗锅》《风雨同仁堂》《洛神赋》《梅兰芳》《下鲁城》等一批剧目获得国家最高奖项。

北京京剧院艺术人才众多，梯次结构合理。梅（兰芳）派艺术掌门人梅葆玖先生、谭（鑫培）派艺术掌门人谭元寿先生、马（连良）派艺术杰出代表张学津先生等，是全国京剧界旗帜性代表人物。活跃在舞台上的中年艺术家谭孝曾、赵葆秀、王蓉蓉、杜镇杰、李宏图、迟小秋、朱强、陈俊杰、张慧芳、胡文阁等是目前京剧界当红的京剧名家，剧院承上启下的一代中坚。以张建峰、杨少彭、张笠媛、窦晓璇、张馨月、杜喆、常秋月、姜亦珊、郭玮、谭正岩、翟墨、康静、詹磊、张淑景等为代表的一批优秀青年演员崭露头角，他们将是北京京剧院的明日之星、美好未来。

Nhà hát Kinh kịch Bắc Kinh

Nhà hát Kinh kịch Bắc Kinh là nhà hát Kinh kịch trọng điểm quốc gia có quy mô lớn nhất, đậm chất nghệ thuật nhất cả nước. Các nhà nghệ thuật tiên bối với đại diện tiêu biểu là “Tứ đại danh đán” (Mai Lan Phương, Thượng Tiểu Vân, Trình Nghiên Thu, Tuân Huệ Sinh), “Ngũ đại đầu bài” (Năm diễn viên chính lớn) (Mã Liên Lương, Đàm Phú Anh, Trương Quân Thu, Cầu Thịnh Nhung, Triệu Yến Hiệp) đã để lại cho Nhà hát kho báu nghệ thuật vô cùng quý giá. Phong cách sân khấu, thành tựu nghệ thuật, phong cách các phái nghệ thuật của họ trở thành lá cờ đầu và là cột mốc của Nhà hát.

Từ khi được xây dựng đến nay, Nhà hát Kinh kịch Bắc Kinh đã biểu diễn hàng trăm vở kịch truyền thống xuất sắc, sáng tạo hàng chục vở mới, trong đó một loạt vở kịch như “Ba lần đánh Đào Tam Xuân”, “Vẽ rồng chấm mắt”, “Tể tướng Lưu gù”, “Sóng gió Đồng Nhân đường”, “Lạc thần phủ”, “Mai Lan Phương”, “Hạ Lỗ thành”... đã giành được giải thưởng cao nhất của Nhà nước.

Nhà hát Kinh kịch Bắc Kinh có nhiều diễn viên tài năng, kết cấu tầng lớp hợp lý. Chương môn nghệ thuật của phái Mai (Lan Phương) là Mai Bảo Cửu tiên sinh, chương môn nghệ thuật của phái Đàm (Tân Bồi) là Đàm Nguyên Thọ tiên sinh, đại biểu kiệt xuất của phái Mã (Liên Lương) Trương Học Tân tiên sinh v.v... là các nhân vật đại diện tiêu biểu của giới Kinh kịch cả nước. Các nghệ sĩ trung niên như Đàm Hiếu Tăng, Triệu Bảo Tú, Vương Dung Dung, Đỗ Trấn Kiệt, Lý Hoành Đồ, Trì Tiểu Thu, Chu Cường, Trần Tuấn Kiệt, Trương Huệ Phương, Hồ Văn Các... là những diễn viên nổi tiếng của giới Kinh kịch hiện nay, là lớp diễn viên trung kiên kế thừa tinh hoa của thế hệ trước,

hướng dẫn đào tạo thế hệ sau. Lớp diễn viên trẻ ưu tú với đại diện là Trương Kiến Phong, Dương Tiểu Bành, Trương Lạp Viên, Đậu Hiểu Toàn, Trương Hình Nguyệt, Đỗ Triết, Thường Thu Nguyệt, Khương Diệc San, Quách Vĩ, Đàm Chính Nham, Trác Mặc, Khang Tĩnh, Chiêm Lỗi, Trương Thục Cảnh... đã tỏ rõ tài năng, họ sẽ là những ngôi sao ngày mới, là tương lai của Nhà hát Kinh kịch Bắc Kinh.

顾问委员会 Ủy ban cố vấn

梅葆玖 著名京剧表演艺术家、梅派艺术掌门人、京剧传承与发展（国际）研究中心名誉主任、梅兰芳京剧团团长

Mai Bảo Cửu Nghệ sĩ biểu diễn Kinh kịch nổi tiếng, Chương môn nghệ thuật Mai phái, Chủ nhiệm danh dự Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển Kinh kịch, Trưởng đoàn Đoàn Kinh kịch Mai Lan Phương

韩永进 原国家图书馆馆长、党委书记兼国家古籍保护中心主任、国家典籍博物馆馆长

Hàn Vĩnh Tiến Giám đốc, Nguyên giám đốc Thư viện Quốc gia, Bí thư Đảng ủy Thư viện Quốc gia kiêm Chủ nhiệm Trung tâm bảo tồn di tích Quốc gia, Giám đốc Bảo tàng di sản Quốc gia

李恩杰 北京市文化局党组成员、北京京剧院院长、京剧传承与发展（国际）研究中心主任、国家文化发展国际战略研究院研究员

Lý Ân Kiệt Thành viên tổ Đảng Sở Văn hóa thành phố Bắc Kinh, Giám đốc Nhà hát Kinh kịch Bắc Kinh, Chủ nhiệm Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển Kinh kịch, Nghiên cứu viên Viện nghiên cứu Chiến lược quốc tế phát triển văn hóa quốc gia

李小牧 北京第二外国语学院副校长、国家文化贸易学术研究平台首席专家、国家文化发展国际战略研究院院长、教授

Lý Tiểu Mục Phó Hiệu trưởng Học viện Ngoại ngữ số 2 Bắc Kinh, Chuyên gia đầu ngành Cơ quan nghiên cứu học thuật thương mại văn hóa nhà nước, Viện trưởng Viện nghiên cứu Chiến lược quốc tế phát triển văn hóa quốc gia, Giáo sư

项目团队——北京第二外国语学院

Nhóm nghiên cứu đề tài – Học viện Ngoại ngữ số 2 Bắc Kinh

李嘉珊 国家文化发展国际战略研究院常务副院长、教授、京剧传承与发展（国际）研究中心主任

Lý Gia San Phó Viện trưởng thường vụ Viện nghiên cứu Chiến lược quốc tế phát triển văn hóa quốc gia, Giáo sư, Chủ nhiệm Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển Kinh kịch

李孚生 北京第二外国语学院英语学院教授、京剧传承与发展（国际）研究中心研究员

Lý Phù Sinh Giáo sư Phân viện Tiếng Anh thuộc Học viện Ngoại ngữ số 2 Bắc Kinh, Nghiên cứu viên Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển Kinh kịch

唐晓敏 北京第二外国语学院教授

Đường Hiểu Mẫn Giáo sư Học viện Ngoại ngữ số 2 Bắc Kinh

谢 琼 北京第二外国语学院副教授、京剧传承与发展（国际）研究中心研究员

Tạ Quỳnh Phó Giáo sư Học viện Ngoại ngữ số 2 Bắc Kinh, Phó Giáo sư, Nghiên cứu viên Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển Kinh kịch

王海文 国家文化发展国际战略研究院研究员、京剧传承与发展（国际）研究中心副主任、教授

Vương Hải Văn Nghiên cứu viên Viện nghiên cứu Chiến lược quốc tế phát triển văn hóa quốc gia, Phó Chủ nhiệm Trung tâm nghiên cứu (quốc tế) kế thừa và phát triển Kinh kịch, Giáo sư